

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Професор в науково-педагогічній роботі

Олександр ГОЛОВКО

« 31 » серпня 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА
ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні
студії»

спеціалізація _____ (шифр і назва)

_____ (шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 /2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«30» серпня 2022 р., протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, доктор політичних наук Наталія ВІШНИКОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «26» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ЗАСТАВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» підготовки магістрів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Мета викладання навчальної дисципліни – забезпечити здобувачів знанням про актуальні тренди розвитку міжнародних відносин та розумінням факторів, що визначають глобалізаційний вимір перебігу політичних, економічних і соціокультурних процесів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

формування таких загальних компетентностей

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

формування наступних спеціальних компетентностей

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи регіональних інтеграційних процесів.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16 годин	
Практичні, семінарські заняття	
16 годин	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
88 годин	
Індивідуальні завдання	

1.6. Загальні програмні результати навчання

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики

РН4. Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.

РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН12. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Виклики глобальних трансформацій і формування нових мегатрендів світового розвитку

Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку.

Четверта промислова революція як концептуальне обґрунтування нового технологічного етапу розвитку людства. Вплив технологій штучного інтелекту на економічний, соціальний, політичний виміри глобального розвитку. Міжнародні механізми регулювання технологій штучного інтелекту. Стратегії держав у сфері розвитку штучного інтелекту. Етичний аспект проблеми впровадження штучного інтелекту. Складові цифрової економіки. Виклики розвитку криптовалют. Перспективи поширення блокчейну.

Аддитивне виробництво та 3D-друк. Проблеми регулювання і захисту великих даних. Глобальні компанії з найбільшою капіталізацією. Зміни в принципах функціонування глобальних ринків. Вплив роботизації і технологій штучного інтелекту на сферу зайнятості. Фрилансерство як глобальний тренд ринку праці.

Тема 2. Глобальні соціальні процеси в контексті розвитку цифрових технологій.

Глобальна урбанізація та міжнародна міграція як тренди глобального розвитку. Найбільші мегаполіси світу. Роль Південно-азійського регіону в формуванні глобалізаційних трендів. Вплив соціальних медіа на формування індивідуальних та соціальних ціннісних установок. Характеристики Homo Digtuous («людини мережевої»). Мікротаргетинг і астротурфінг як технології маніпулювання свідомістю та проблема зовнішнього втручання у внутрішньополітичні процеси держав. Структурні соціальні зміщення внаслідок трансформації ринку праці в умовах цифрової економіки. Модель суспільної стратифікації Гая Стендинга і характеристики «нового небезпечного класу». Роль прекаріату в піднесенні глобальної протестної активності. Чинники деєтатизації державного управління і мережеїзація управлінських процесів. Участь недержавних акторів у державному управлінні. Мультиакторне урядування і проблеми легітимації полікотвірних процесів.

Розділ 2. Тенденції розвитку системи глобального управління.

Тема 3. Оперативний та регуляторний потенціал міжнародних організацій в умовах сучасних глобалізаційних трендів.

Асиметрія в репрезентації інтересів на глобальному рівні управління. Інституційно-процедурне закріплення дисбалансу представництва держав у системі глобального управління. Структурні та процедурні особливості ухвалення рішень у керівних органах глобальних міжнародних організацій. Процедурні пастки «зваженого голосування» та консенсусних моделей ухвалення рішень у міжнародних організаціях. Виклики реформування Організації Об'єднаних Націй. Прерогативи найбільших «вкладників» у Міжнародному валютному фонді та Світовому Банку. «Регулювання чи реагування?»: питання ефективності міжнародних організацій як основи глобального управління.

Тема 4. Клубні форми глобального управління.

Походження «клубів» як форм групової комунікації. Характеристики клубів: ексклюзивність членства, закритий формат зустрічей, відсутність інституційної та нормативної основи функціонування. Виникнення Групи 7. Вплив Великої Сімки на перебіг світових процесів. Ротаційна форма головування у клубі. Велика Двадцятка (G20). Учасники і система ротаційного головування у форматі «Троїка». Саміти Групи 7 і Групи 20. Структурний формат: саміти, фінансовий трек і трек шерп. Громадянський сектор у межах діяльності Групи Двадцяти – «Аутріч діалог». Критика системи представництва у Великій Двадцятці. Дилеми ефективності глобальних клубів у регулюванні міжнародних

відносин. Вплив недержавних акторів на перебіг міжнародних процесів. Глобальні соціальні рухи. Рух глобальної справедливості та модель світового референдуму.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Розділ 1. Виклики глобальних трансформацій і формування нових мегатрендів світового розвитку												
Тема 1. Цифрові технології як чинник глобального розвитку	30		4	4		22						
Тема 2. Глобальні соціальні процеси в контексті розвитку цифрових технологій.	30		4	4		22						
Разом за розділом 1	60		8	8		44						
Розділ 2. Тенденції розвитку системи глобального управління												
Тема 3. Оперативний та регуляторний потенціал міжнародних організацій в умовах сучасних глобалізаційних трендів	30		4	4		22						
Тема 4. Клубні форми глобального управління	30		4	4		22						
Разом за розділом 2	60		8	8		44						
Усього годин	120		16	16		88						

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стратегії держав у розвитку цифрових технологій і впровадженні штучного інтелекту	4
2	Міжнародні механізми боротьби з кліматичними змінами	4
3	Громадянський вимір у регулюванні глобалізаційних процесів	4
4	Стратегічні пріоритети України в умовах чинних глобалізаційних трендів	4
	Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
-------	--------------------------------	-----------------

1	Стратегії держав у розвитку цифрових технологій і впровадженні штучного інтелекту <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань. <i>Допоміжні джерела за темою викладені на платформі Moodle</i>	22
2	Міжнародні механізми боротьби з кліматичними змінами <i>Завдання:</i> розглянути рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань. <i>Допоміжні джерела за темою викладені на платформі Moodle</i>	22
3	Громадянський вимір у регулюванні глобалізаційних процесів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань. <i>Допоміжні джерела за темою викладені на платформі Moodle</i>	22
4	Стратегічні пріоритети України в умовах чинних глобалізаційних трендів <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та рекомендовані джерела з цієї теми, підготувати інформаційне повідомлення (з презентацією) за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань. <i>Допоміжні джерела за темою викладені на платформі Moodle</i>	22
Разом		88

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

**Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання
за освітньою компонентною
«Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»**

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
------------------------------------	--	-----------------	---

PH1.	<i>Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження, залікова робота
PH4.	<i>Демонструвати знання особливостей, характеру та ступеня взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних відносин різного рівня.</i>	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних задач, залікова робота
PH5.	<i>Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.</i>	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних завдань залікова робота
PH9.	<i>Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.</i>	Лекція, пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, роботи учасників під час дискусій, залікова робота
PH12.	<i>Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.</i>	Пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; розв'язування аналітичних задач, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у тестовій формі у вигляді семестрового заліку (за дворівневою шкалою оцінювання).

Заліковий тест містить 20 питань, кожне з яких оцінюється за певною кількістю балів. Загальна сума балів за залік – **40**.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над аналітичними завданнями	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	15
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне	10

	знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	
	Здобувач вищої освіти демонструє слабкі знання навчального матеріалу, фахової літератури навіть на рівні аналогічного відтворення, припускається суттєвих помилок	5
Оцінювання участі у дискусіях при обговоренні доповідей на семінарських заняттях	Здобувач вищої освіти бере активну участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, відповідають темі доповіді, є зрозумілими і суттєвими.	5
	Здобувач вищої освіти бере участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, частково відповідають темі доповіді, подекуди є зрозумілими або суттєвими	3
Залік (тестова форма)	Виставляється відповідно до вірних відповідей у тесті (1 питання – 2 бали)	40

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Залік	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Разом	
T1	T2	T3	T4	60	40
15	15	15	15		100

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат. 2020. 520 с.

2. Бостром Н. Суперінтелект. Стратегії і безпеки розвитку розумних машин. Київ: Наш формат. 2020. 408 с.
3. Вебб Е. Велика дев'ятка. Як ІТ-гіганти та їхні розумні машини можуть змінити людство. Харків: Vivat. 2020. 352 с.
4. Вінникова Н. Політичні рішення в епоху постдемократії. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. 2019. 426 с.
5. Ганс-Адам П. Держава в третьому тисячолітті. Київ: ДПА. 2018. 224 с.
6. Гігінз Е. Ми – Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. Київ: Наш формат. 2022. 242 с.
7. Гудвін Д. Лідерство у буремні часи. Харків: Vivat. 2021. 592 с.
8. Закарія Ф. 10 уроків для світу після пандемії. Київ: Наш формат. 2021. 264 с.
9. Зірен Ф. Майбутнє? Китай! Як нова наддержава змінює наше життя, нашу політику, нашу економіку. Київ: Бурда-Україна. 2021. 352 с.
10. Кай-Фу Лі. Наддержави штучного інтелекту. Китай, Кремнієва долина і новий світовий лад. Перекл. англ. В. Пунько. Київ: ВООКСНЕФ. 2020. 297.
11. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Нова обкл. Київ: Наш формат. 2019. 320 с.
12. Комарек С. Європа на роздоріжжі. Львів: Априорі. 2020. 496 с.
13. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Як не залишитись на узбіччі історії. 2020. Харків: Віват. 256 с.
14. Ледерак Дж. П. Розбудова миру: стале примирення в розділених суспільствах. Київ: Дух і літера, 2019. 250 с.
15. Макінтайр, Л. Постправа. Київ: ArtHuss. 2021. 208 с.
16. Муазі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. Київ: Брайт Букс. 2018. 184 с.
17. Паламарчук М. Військово-морська міць та її межі. Київ: Наш формат. 2019. 200 с.
18. Ручір Ш. Злет і занепад країн. Хто виграє та програє на світовій арені. Київ: Наш формат. 2018. 408 с.
19. Ручір Ш. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива». Київ: Наш формат. 2018. 296 с.
20. Скіннер К. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного. Харків: Фабула. 2020. 272 с.
21. Фергюсон Н. Глобальний занепад. Як помирають інститути та економіки. Київ: Наш формат. 2020. 144 с.
22. Фергюсон Н. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку. Київ: Наш формат. 2018. 552 с.
23. Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас змінює світ. Київ: Наш формат. 2018. 432.
24. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ: Наш формат. 2020. 192 с.
25. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат. 2019. 608 с.
26. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи. 2019. 376 с.
27. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття. Київ: Book Chef. 2021. 416 с.
28. Хастингс Р., Меєр Е. Netflix і культура інновацій. Харків: Vivat. 2021. 352 с.
29. Чанг Ха-Юн. 23 прихованих факти про капіталізм. Київ: Наш формат. 2018. 296 с.
30. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля. 2019. 416 с.

Додаткова:

31. African Union. The digital transformation strategy for Africa (2020-2030). Ethiopia, Addis Ababa. 2019. URL: <https://au.int/sites/default/files/documents/38507-doc-dts-english.pdf>
32. ASEAN. ASEAN Digital Masterplan 2025. The ASEAN Secretariat. 2021. Jakarta. URL: <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/09/ASEAN-Digital-Masterplan-EDITED.pdf>
33. Brannen, S., Haig. C.S. & Schmidt, K. 2020, March 2. The age of mass protests: understanding an escalating global trend. A report of the CSIS and Foresight group. Washington D.C. Center for strategic and international studies. URL: <https://www.csis.org/analysis/age-mass-protests-understanding-escalating-global-trend>
34. Chief Economists Outlook 2022. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/reports/chief-economists-outlook-may-2022>
35. Council of Europe. Technological convergence, artificial intelligence and human rights. Committee on Culture, Science, Education and Media. Mr Jean-Yves Le Deaut. France, SOC 10 April 2017. Doc. 14288. URL: <https://pace.coe.int/en/files/23531/html>
36. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. European Commission. Brussels. 8 April 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai> (дата звернення: 8.01.2022)
37. European Commission. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. Brussels. 8 April 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
38. European Commission. On Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust. White Paper. COM(2020) 65 final. Brussels. 19 February 2020. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf
39. European Commission. Proposal for a regulation of the European Parliament and the Council on a single market for digital services (Digital Services Act) and amending Directive. 2000/31/ECCOM/2020/. COM (2020). 825 final. 2020/0361 (COD). Brussels. 15 December 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/en/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>
40. European Commission. The EU's cybersecurity strategy for the digital decade. Joint Communication to the European Parliament and the Council. JOIN(2020) 18 final. Brussels. 16 December 2020 URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/eu-cybersecurity-strategy-digital-decade-0>
41. European Commission. The European AI Alliance. Shaping Europe's digital future. 2018. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-ai-alliance>
42. from=EN
43. Future of Life Institute. Asilomar AI principles. Asilomar Conference of beneficial AI. USA. 5-8 January 2017. URL: <https://futureoflife.org/2017/08/11/ai-principles/>
44. G20 AI Principles. G20 Ministerial meeting on trade and digital economy. Japan, Tsubuka. 8–9 June 2019. URL: https://www.g20-insights.org/related_literature/g20-japan-ai-principles/
45. Global digital report. We are Social. 2022. URL: <https://digitalreport.wearesocial.com/>
46. Hickin, R. & Bechtel, M. 2021. Technology Futures: Projecting the Possible, Navigating What's Next. World Economic Forum http://www3.weforum.org/docs/WEF_Technology_Futures_GTGS_2021.pdf
47. HM Government. National AI Strategy. Presented to Parliament by the Secretary of State for Digital, Culture, Media and Sport by Command of Her Majesty. UK. September 2021. URL:

- https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1020402/National_AI_Strategy_-_PDF_version.pdf
48. Horowitz, M. C. Artificial Intelligence, International Competition, and the Balance of Power. *Texas National Security Review*. 2018. 1(3). P. 37-57. <https://doi.org/10.15781/T2639KP49>
 49. IMD World Competitiveness Ranking 2021. Institute for Management Development. <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-competitiveness/>
 50. Maintaining American Leadership in Artificial Intelligence. *Presidential Documents*. Executive Order 13859 of February 11, 2019. The White House. Federal Register Vol. 84, No. 31 Thursday, February 14, 2019. P. 3967-3979. URL: [2019-02544.pdf](https://www.govinfo.gov/2019-02544.pdf)
 51. National Strategy for Artificial Intelligence: Toward AI World Leader beyond IT 17 December 2019. Ministry of Science and ICT. URL: <https://www.egovspace.co.in/national-ai-strategy-of-south-korea-purpose-and-use-cases/>
 52. NATO. Summary of the NATO Artificial Intelligence Strategy. Belgium. Brussels. 22 October 2021. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_text_exts_187617.htm?selectedLocale=en
 53. Next Generation Artificial Intelligence Development Plan. State Council. The Foundation for Law and International Affairs. No. 35. 8 July 2017. URL: <https://flia.org/wp-content/uploads/2017/07/A-New-Generation-of-Artificial-Intelligence-Development-Plan-1.pdf>
 54. OECD.AI. 2021. Database of national AI policies. OECD.AI. URL: <https://oecd.ai/en/>
 55. On Artificial Intelligence – A European Approach to Excellence and Trust. White Paper. European Commission. Brussels. 19 February 2020 COM(2020) 65 final. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf
 56. Organisation for Economic Co-operation and Development/ Recommendation of the Council on Artificial Intelligence OECD/LEGAL/0449 2019. Retrieved from <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0449>
 57. OSCE. Spotlight on Artificial Intelligence and freedom of expression. D. Wagner and J. Haas (eds) Office of the Representative on Freedom of the Media Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). Austria. Vienna. 2021. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/510332_0.pdf
 58. Pan-Canadian Artificial Intelligence Strategy. Canadian Institute for Advanced Research. Canada. Toronto 12 April 2017. URL: <https://cifar.ca/ai/>
 59. Standing, G. The precariat and class struggle. *Revista Critica de Cienças Sociais*. Annual Review, 2015. 7, 3–16. DOI: 10.4000/rccsar.585
 60. UAE National Strategy for Artificial Intelligence 2031. 2018. Artificial Intelligence Office. URL: <https://ai.gov.ae/wp-content/uploads/2021/07/UAE-National-Strategy-for-Artificial-Intelligence-2031.pdf>
 61. World Economic Forum. 2021. Principles for Board Governance of Cyber Risk. Insight Report (16th Edition). http://www3.weforum.org/docs/WEF_China_ESG_Champions_2021.pdf

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Інтернет-представництва міжнародних організацій і об'єднань

1. <http://www.uia.org> – Представництва міжнародних організацій у мережі Інтернет.
2. <http://www.un.org> – Офіційне Інтернет-представництво ООН
3. <http://www.nato.int> – Офіційне Інтернет-представництво НАТО

4. <http://hub.coe.int> – Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи
5. <http://www.osce.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
6. <http://www.aseansec.org> – Офіційне Інтернет-представництво Асоціації країн Південно-Східної Азії
7. <http://www.africa-union.org> – Офіційне Інтернет-представництво Африканського Союзу
8. <http://www.mercosur.int> – Офіційне Інтернет-представництво Південного спільного ринку (МЕРКОСУР)
9. <http://www.imf.org> – Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
10. <https://www.wto.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі
11. <http://data.worldbank.org/> - Офіційне Інтернет-представництво Світового Банку
12. <http://www.opes.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації країн-експортерів нафти
13. <http://www.oecd.org> – Офіційне Інтернет-представництво Організації з економічного співробітництва та розвитку
14. <https://www.weforum.org/> – Офіційне Інтернет-представництво Світового економічного форуму
15. <http://www.globaljusticemovement.org> - Офіційне Інтернет-представництво Глобального Руху Справедливості (Global Justice Movement)
16. <http://www.world-governance.org> – Офіційне Інтернет-представництво Форуму Нового Світового Урядування
17. <https://g20.org/> – Офіційне Інтернет-представництво Великої сімки під головуванням Німеччини
18. <https://g20.org/> – Офіційне Інтернет-представництво Великої Двадцятки під головуванням Італії

Інтернет-представництва аналітичних центрів та науково-дослідних установ

19. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень
- <http://www.uipr.org.ua> - Український інститут міжнародної політики
20. <http://iwrp.org.ua/ukr/> -Інститут світової політики
21. <http://fpri.kiev.ua> - Інститут зовнішньої політики Дипломатичної академії України
22. <http://www.ier.com.ua> - Інститут економічних досліджень та політичних консультацій -
23. <http://www.fpif.org> – Foreign Policy in Focus
24. <http://www.aiaa.asn.au> – Australian Institute of International Affairs
25. <http://www.brookings.edu> – Brookings Institution
26. <http://www.cceia.org/index.html> – Carnegie Council on Ethics and International Affairs
27. <http://cisac.stanford.edu> – Centre for International Security and Cooperation
28. <http://csis.org> – Centre for Strategic and International Studies
29. <http://www.fpa.org> – Foreign Policy Association
30. <http://www.iiss.org> – International Institute for Strategic Studies
31. <http://www.chathamhouse.org.uk> – Royal Institute of International Affairs (Chatham House)
32. <http://www.isn.ethz.ch> – International Relations and Security Network
33. <http://www.jiia.or.jp/en> – Japan Institute of International Affairs
34. <http://www.saiia.org.za> – South African Institute of International Affairs
35. <http://www.sipri.org> – Swedish Institute of International Affairs
36. <http://www.transnational.org> – Transnational Foundation for Peace and Future Research
37. <http://www.usip.org> – United States Institute of Peace
38. <https://oecd.ai> – OECD AI Laboratory
39. <https://www.economist.com> – аналітичне видання “The Economist”
40. <http://www.niss.gov.ua/catalogue/30/> – Науково-аналітичний збірник Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України «Стратегічні пріоритети»
41. <http://politicus.od.ua> – Науковий журнал «Politicus»

42. <http://www.foreignaffairs.com> – «Foreign Affairs» – the leading magazine for analysis and debate of foreign policy, economics and global affairs.
43. <http://jia.sipa.columbia.edu> – Journal of International Affairs
44. <http://www.princeton.edu/jpia> – Journal of Public and International Affairs
45. <http://jwsr.ucr.edu/index.php> – Journal of World Systems Research
46. <http://www.pewresearch.org> – PewResearchCenter
47. <http://www.worldvaluessurvey.or> – World Values Survey
48. <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> - Eurobarometer
49. <http://www.afrobarometer.org> – Afrobarometer
50. <http://www.afrobarometer.org> - Asianbarometer
51. <http://www.worldometers.info> –World Population Clock
52. <https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai/> - The Global AI Index. The Tortoise. 2021

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку».